

1. KAPİTALİZMİN KÜRESEL ÖRGÜTLENMESİ

II. Paylaşım Savaşı'ndan sonra emperyalistler arasındaki hegemonya mücadelesi derinden derine sürdüyse de asıl mücadeleleri Sosyalist Blok'a karşı olduğundan, kendi aralarında dayanışmayı sürdürdüler.

Nazilerin kesin yenilgisiyle sonuçlanan II. Paylaşım Savaşı'nın hemen sonunda ABD'de gizli olarak bir konferansı toplandı. Bu konferans ABD'nin ulusal çıkarlarının küresel düzeyde nasıl savunulacağını tespit eden bir konferanstı. Bunun ardından tespit edilen strateji çerçevesinde 1944 yılında Bretton Woods'da Milletler Cemiyeti Para ve Finans Konferansı'nda 45 ülkenin temsilcileri bir araya gelerek Keynes Planı ile White Planı'nı tartıştı. Bu konferans ABD açısından son derece önemli bir konferanstır. Burada ABD Doları'nın uluslararası bir para olduğu ve malların serbest dolaşımı ilkesi kabul edildi. Dolar altına bağlandı, onun kadar değerli ve uluslararası ticaretin değişim değeri oldu. Ardından da bir dizi küresel düzeyde örgütlü kurum oluşturuldu.

Uluslararası Para Fonu (IMF)

Bu konferanstan sonra IMF kuruldu. Amacı da savaştan sonra dünya ekonomisine istikrar kazandırmaktı. Ancak bilinçli bir borçlandırma kısızacına sokulan ülkeler için IMF'nin asıl görevi, borçlu ülkelerin ekonomilerini yeniden yapılandırarak borçların ödenmesini sağlayan sürekli bir bağımlılık ilişkisini sağlamak oldu.

Dünya Bankası-DB (International Bank on Reconstruction & Develepment-IBRD)

Savaşın harap ettiği ülkeleri yeniden inşa etmek üzere DB kuruldu. İlerleyen dönemlerde Avrupa ve Japonya'nın IBRD'ye ihtiyaç duymayacak noktaya gelmelerinden sonra IBRD'nin ilgisi de tıpkı IMF gibi yoksul ülkelere yöneldi ve IMF ile DB ayrılmaz ikili oldular. Tek fark, IMF kötü kardeşi oynarken, DB iyi kardeşi oynamaya çalıştı.

GATT

Bretton Woods Konferansı'nın üçüncü ürünü de Gümrük Tarifeleri ve Ticaret Genel Anlaşması (GATT)'tır. GATT ile ticaretin küresel kurallarının belirlenmesi amaçlanmıştır.

Paris Klübü

Zengin ülkelerin borçlu ülkelere karşı oluşturdukları gayri resmi bir birlikteliktir. Borçların yeniden yapılandırılması ve borçlu ülkelere karşı ortak tavır belirleyen bir yapıdır.

Birleşmiş Milletler (BM)

1945'teki Yalta Konferansı'nda alınan karar gereği Birleşmiş Milletler Antlaşması (BM Şartı), aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 51 ülke tarafından San Francisco'da imzalandı ve 24 Ekim 1945'te yürürlüğe girdi. Anlaşma sonucu kurulan BM, kuruluşundan beri bir eşitler topluluğu değildir. Bazı güçlü ülkeler daha eşittir ve veto hakları vardır.

NATO

ABD, II. Paylaşım Savaşı'ndan sonra gerek kapitalizmin küresel entegrasyonu gerekse Sovyetler Birliği ve Sosyalist Blok'a karşı mücadele adı altında hem Avrupa ve çevre ülkelerin ekonomilerine yön verme hem de onları 'Ortak Düşmandan Koruma' adına NATO'yu oluşturdu.

4 Nisan 1949'da 12 ülke toplanarak NATO'yu kurdular. Amaçları komünizme karşı kalkan oluşturmaktı. Sovyetler Birliği'nin istemlerinin gündeme geldiği süreçte Türkiye önce CHP Hükümeti aracılığıyla NATO'ya girmeye çalıştı, ancak kabul edilmedi. Daha sonra DP döneminde Kore'ye asker gönderme karşılığı Bayar-Menderes ikilisi Türkiye'yi NATO'ya soktular.

NATO üyesi ülkelerde, ilk fikir babalığını eski Nazilerin oluşturduğu -Derin Devlet/Kontr Gerilla-Gladio Örgütlenmeleri kuruldu. CIA bünyesinde gizli olarak örgütlenen ve ulus devletlerin denetiminde olmayan bu kuruluşlar ülkemiz ve dünyada çok kanlı olayların ve cinayetlerin aracı olarak kullanıldı.

NATO'nun ne amaçla kurulduğu ve işlevi 1956 yılında Nelson A. Rockefeller'in ABD Başkanı Eisenhower'a yazdığı mektupta açıkça belirtilmektedir. Mektupta '... Bizim politikamız hem global, yani dünyanın bütün kara parçalarını kapsayan, hem de bütünlüklü olmalıdır. Yani politik, askeri, ekonomik, psikolojik tedbirleri ve özel metotları bir bütün içinde bir araya getirmelidir. Başka bir deyişle, yapılacak şey, atlarımızın hepsini bir tek arabaya koşmaktır. ... Marshall planı olmasaydı, NATO'nun kurulması mümkün olmazdı. Marshall planıyla gerçekleştirilen şey, baskının her çeşidinin kullanıldığı koordine bir dış politika sağlamak oldu. Bu politika ise umduğumuz ve planladığımız gibi sağlam bir askeri paktın kurulmasına götürdü...'

Avrupa Birliği (AB)

Sınırlarla bölünmüş savaş yorgunu ulus devletlerin ekonomik açıdan ABD ve SSCB ile rekabet şanslarını artırma uğraşı çerçevesinde uluslar üstü bir araya gelme çabası olarak Avrupalıların başlattığı "Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu" girişimi, zamanla Avrupa Ortak Pazarı'na, daha sonra da daha bütünlüklü bir proje olan Avrupa Birliği'ne evrildi. 25 Mart 1957 tarihinde Roma Anlaşması olarak adlandırılan Avrupa Ekonomik Topluluğu Anlaşması Almanya, Belçika, Fransa, Hollanda, İtalya ve Lüksemburg arasında imzalanmıştır. Bu antlaşma aynı zamanda taraf ülke vatandaşlarının birbirleri arasında serbest dolaşımının da temelini oluşturmaktadır.

NAFTA

Kuzey Amerika ülkeleri arasındaki ticareti düzenleyen NAFTA da AB benzeri bir bölgesel birlik projesidir.